

Meningsløst arbeid

Det gjøres altfor mye pseudoarbeid, også i psykisk helsevern.

TEKST

Anna M. Szulc

PUBLISERT 1. mars 2019

Boken *Pseudoarbejde – hvordan vi fikk travelt med at lave ingenting* er rystende lesning. Gjennom mange eksempler fra virkeligheten beskriver forfatterne, som har bakgrunn som filosofer og er fra hver sin politiske fløy, hvordan arbeidslivet som vi kjenner det i dag, er stappfullt med såkalt pseudoarbeid. Dette er arbeid uten egenverdi, der funksjonen er å tilfredsstille byråkratiet og holde folk beskjeftiget med noe den tiden de skal være på jobb, i stedet for at folk skal kunne ha fri når det virkelige arbeidet er gjort. De skriver om hvor nedbrytende det er å ha en arbeidsdag der store deler av dagen består av oppgaver blottet for mening. Og de analyserer på forbilledlig vis hvordan ledelse basert på NPM (New Public Management) skaper og opprettholder denne tendensen istedenfor å beskytte medarbeidere mot alt som kommer i veien for jobben de skal gjøre.

«I stedet for et menneskesyn basert på tanken om at folk må kontrolleres mest mulig, trengs det tillitsbasert ledelse»

Boken setter på dagsordenen den virkeligheten som også vi i helsevesenet kan kjenne oss igjen i. Stadig mer av tiden vi egentlig skulle brukt på pasientene, spises opp av meningsløse «oppgaver» med svært liten relevans for de vi skal hjelpe. Skåringer, skjemaer og målinger av såkalte kvalitetsindikatorer som sier lite om behandlingen som gjøres eller pasientenes behov, tar tid og tapper oss for energi. Følelsen av fremmedgjøring, avmakt og meningsløshet og erkjennelsen av at rammene ikke gjør det mulig å gjøre jobben vår slik vi vet er riktig, medfører slitasje og risiko for å bli utbrent.

Finnes det en vei ut av dette? Forfatterne er ikke i tvil. Menneskesyn og ledelse er nøkkelordene. I stedet for et menneskesyn basert på tanken om at folk må kontrolleres mest mulig, trengs det tillitsbasert ledelse. Ledelse som antar at mennesker ønsker mening i livet, og yter best når de kan få gjøre jobben sin på en måte som kjennes meningsbærende og fører resultater med seg. Høres dette intuitivt riktig ut? Det er vel ingen som blir lege, psykolog eller lærer basert på ønsket om å ikke gjøre jobben sin?

Mange av oss som jobber eller har jobbet innen offentlig psykisk helse, har lenge erfart arbeidssituasjonen og utviklingen som svært uholdbar, skadelig for pasientene og

skadelig for oss som skal hjelpe. Men hva kan gjøres? Her gir boken oss en svært tiltrengt håndsrekning: ikke bare en overordnet analyse av forholdene og drivkreftene bak, men også en oppfordring til å kjempe imot der dette er mulig, gjennom å identifisere og påpeke pseudoarbeid og konsekvensene av dette – og nekte å være med på «galskapen» hvis vi kan.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 3, 2019, side 194

TEKST

Anna M. Szulc, psykologspesialist i privat praksis